Aihe: Kirjallisen lausunnon pyyntö talousvaliokunnalta / VNS 6/2020 vp
Tekijä: Lauri Kuronen, Senior Business Advisor
Organisaatio: Health Capital Helsinki ja Health Incubator Helsinki
Yhteystiedot: lauri.kuronen@healthcapitalhelsinki.fi ja +358 40 575 1847

Hei,

Liitteenä lyhyet kommenttini liittyen Suomen kestävän kasvun ohjelmaan (VNS 6/2020 vp). Kommenttini liittyvät suomalaisiin kasvuyrityksiin ja niiden toiminnan tukemiseen tulevaisuudessa. Perehdyin erityisesti ohjelman sivuihin 24–45 ja kohtiin *Painopiste 1: Koulutuksella ja tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla Suomi takaisin kestävän kasvun uralle, Painopiste 3: Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen ja Painopiste 4: Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen.*

Suunnitelmassa on mainittu useita erittäin tärkeitä toimenpiteitä, mutta haluan nostaa alla olevia hieman yksityiskohtaisemmin ja konkreettisemmin esiin. Alla olevat olen otsikoinut vapaasti.

Investoinnit ja rahoitus

1. Suomen pääomasijoitusmarkkinoita tulee kehittää siten, että saamme houkuteltua enemmän ulkomaista pääomaa. Tämä korostuu erityisesti varhaisen vaiheen ja kasvuvaiheen yritysten hakiessa yksityistä rahaa. Kansainvälisiä suhteita voidaan kehittää esimerkiksi Business Finland Venture Capitalin ja Suomen Teollisuussijoituksen (TeSi) toimesta.
2. Uusia pääomasijoitusrahastoja, jotka sijoittavat suomalaisiin ja pohjoismaisiin yrityksiin on saatava lisää. Osan rahastoista tulisi olla kohdennettu tietylle markkinasegmentille, kuten terveysalalle.
3. Business Finlandin myöntämien eri rahoitusinstrumenttien tulisi olla kohdennettavissa mieluummin pienempään joukkoon potentiaalisia yrityksiä, erityisesti kasvuvaiheessa. Tukirahaa voidaan suunnata valikoituneille ”keihäänkärkiyrityksille”, joiden kasvua ja menestymistä seurataan määritellyillä KPI-mittareilla (Key Performance Indicator), kuten saatujen pääomasijoitusten, liikevaihdon kasvun ja uusien työpaikkojen määrällä.
4. Business Finlandin ja Suomen Akatemian myöntämän tutkimusrahoituksen suuntaaminen uusien innovaatioiden kehitykseen, joista syntyy kaupallisia tuotteita ja uusia yrityksiä. Rahoitusehtoihin tulee määrittää tarkempi seuranta ja mittaristot liiketoiminnan kehitykseen, jolloin voidaan paremmin varmistaa kaupallisten ratkaisujen syntyminen ja kansainvälistyminen. Kaupallistamisvaiheessa korostuu yhteistyö yritysmaailman kanssa, johon tutkimuslaitoksia voidaan myös tukea ja kannustaa nykyistä enemmän.

Yrityskannustimet

5. Mahdollistetaan verotuksella yritysten kasvu ja investoinnit. Esimerkki yhteisöveron poistaminen määräajaksi tietyt määritelmät täyttäviltä yrityksiltä, jolloin kertynyt liikevaihto ja liikevoitto voidaan käyttää uusiin investointeihin ja kasvuun.

Osaamistason nosto ja jatkuva oppiminen

6. Kansainvälisten osaajien rekrytointi olisi kannustettavaa ja maahantuloprosessia nopeutettaisiin ja helpotettaisiin näiden henkilöiden kohdalta. Esimerkkinä start up-viisumit tai ”ohituskaistaprosessit”.
7. Liiketoimintaosaajien rekrytointi yritysrajapinnassa työskenteleviin organisaatioihin, kuten Business Finlandiin. Kyseessä voi olla virkaiältään kokeneempia henkilöitä, joilla on vahva kokemus esimerkiksi kansainvälisestä liiketoiminnasta spesifeissä kohdemaissa ja -markkinoissa.
8. Globaalin verkoston kasvattaminen ja osaamisen hyödyntäminen esimerkiksi Suomen ulkomaisten suurlähetystöjen kautta. Esimerkkinä voi olla konkreettiset projektit, joita subventoidaan yrityksille vahvasti ja ne tehdään tarkoin valittujen yritysten kanssa.
9. Talent Boost- ohjelmarahoituksen kasvattaminen, jotta Suomeen saadaan rekrytoitua kansainvälisiä osaajia sekä lyhytaikaisesti että pitkäaikaisesti. Nyt ongelmia on saada oleskelu- ja työlupaa Suomeen, jos henkilö tulee EU:n ulkopuolelta. Talent Boost- ohjelmaa voidaan tukea muun muassa maahanmuuttoprosessien uudistamisella.
10. Uusien rahoitusinstrumenttien rakentaminen ja käyttö, joilla mahdollistetaan laajempi yhteistyö tutkimusmaailman ja yritysten välillä kansainvälisessä toimintaympäristössä.
11. Uusien rahoitusinstrumenttien suuntaus siten, että nuoria osaajia suomalaisista ammattikouluista ja korkeakouluista voidaan palkata matalalla kynnyksellä yrityksiin. Tämän avulla yritysten rekrytointia voidaan helpottaa subventoinnin kautta sekä nuorien työllistettävyyttä, osaamista ja työelämätaitoja voidaan vahvistaa. Nuorten työllistymisellä on myös yksinäisyyttä ja syrjäytymistä ehkäisevä vaikutus.

Markkinaesteiden poistaminen

12. Tuetaan testausympäristöjen (testbed verkostot, living labit) syntymistä ja vahvistetaan niiden yhteistyötä suomalaisten ja kansainvälisten yritysten kanssa. Tämä korostuu erityisesti terveydenhuoltosektorilla, kuten testausympäristöissä sairaaloissa, joihin tällä hetkellä yritysten on erittäin vaikea päästä, jolloin siitä muodostaa pahimmassa tapauksessa markkinoille tulon este.
13. Käytetään julkisissa hankinnoissa ja kilpailutuksissa *innovatiiviset julkiset hankinnat*-menettelyä, jolloin uusia ratkaisuja hankitaan kohdennetusti ja tarveperusteisesti sekä yritysten markkinoille pääsyä voidaan edesauttaa. Tämä koskee erityisesti terveydenhuoltosektoria.
14. Helpotetaan ja kannustetaan julkisen puolen toimijoita ketteriin kokeiluihin ja pilotointeihin sekä kohdennetaan niihin rahoitusinstrumentteja. Lisäksi julkisilla organisaatioilla tulisi olla mahdollisuus suorahankintoihin ja -ostoihin onnistuneiden kokeilujen ja pilottien jälkeen.

Data ja sen hyödynnettävyys

15. Suomesta saatava kansainvälisesti merkittäviä ja konkreettisia esimerkkitapauksia datan saatavuuden, käytön ja jalostuksen suhteen. Erityisesti mainittakoon

terveysdata ja sen käyttö FinnGen- hankkeessa sekä biopankkien datan hyödyntäminen yritys- ja tutkimusyhteistyössä.

16. Toimintaympäristön muokkaaminen lainsäädännön avulla, jolloin toimintaympäristöä voidaan kehittää hallitusti ja valvovana tahona toimii viranomainen. Esimerkkinä terveyspuolella *biopankkilain* ja *lain sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä* uudistaminen. Lainsäädännön tulee tukea yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyötä datan käytön suhteen, eikä lainsäädännöstä saa muodostua liian suurta estettä.